

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет

Наукові записки
Бердянського державного
педагогічного університету

Серія: Педагогічні науки

Випуск 2

Бердянськ
2023

УДК 378.001.89(082)
ББК 74.480.46я5
Н 34

ISSN 2412-9208
ICV 2021: 85.25
DOI 10.31494/2412-9208

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Лазарєв Микола Іванович – д.пед.н., професор (Українська інженерно-педагогічна академія);

Павленко Анатолій Іванович – д.пед.н., професор (Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія).

*Друкується за рішенням вченої ради
Бердянського державного педагогічного університету.
Протокол № 2 від 07.09.2023 р.*

**Рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України
збірник включений до Переліку наукових фахових видань України
(категорія «Б»)**

(наказ МОН України №1412 від 18 грудня 2018 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Ігор Богданов – доктор педагогічних наук, професор, ректор (Бердянськ), головний редактор; **Ольга Гуренко** – доктор педагогічних наук, професор (Бердянськ); **Ольга Грауман** – доктор педагогічних наук, професор (Хільдесхайм, Німеччина); **Лариса Зайцева** – доктор педагогічних наук, професор (Бердянськ); **Людмила Коваль** – доктор педагогічних наук, професор (Бердянськ); **Ільзе Мікельсон** – доктор педагогічних наук, професор (м. Лієпая, Латвійська Республіка); **Надія Венцева** – доктор педагогічних наук, доцент (Бердянськ); **Ігор Раку** – доктор педагогічних наук, професор (Кишинів, Молдова); **Алесандро Фігус** – доктор педагогічних наук, професор (Рим, Італія); **Ольга Попова** – кандидат педагогічних наук, доцент (Бердянськ); **Катерина Осадча** – кандидат педагогічних наук, доцент (Мелітополь).

Н-34 Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 2. 2023. 444 с.

Збірник «Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки» заснований з метою оприлюднення результатів педагогічних досліджень науковців. Публікації репрезентують нові підходи до різних аспектів педагогіки та методики.

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

© Бердянський державний педагогічний університет, 2023
© Автори статей, 2023

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Berdiansk State Pedagogical University**

**Scientific Papers
of Berdiansk State Pedagogical
University**

Series: Pedagogical sciences

Issue 2

**Berdiansk
2023**

UDC 378.001.89(082)
LBC 74.480.46я5
N 34

ISSN 2412-9208
ICV 2021: 85.25
DOI 10.31494/2412-9208

REVIEWERS:

Lazarev Mykola – doctor of pedagogical sciences, professor (Ukrainian Engineer and Pedagogical Academy);

Pavlenko Anatoly – doctor of pedagogical sciences, professor (Khortytsia National Training and Rehabilitation Academy).

*It is published according to the resolution of the Academic Council
of Berdiansk State Pedagogical University
Record № 2 of 07.09.2023*

**According to the resolution of Attestational board of the Ministry
of education and science of Ukraine this edition was included to
the List of scientific professional editions of Ukraine (category B)**

(Resolution of the Ministry of education and science of Ukraine
№ 1412 of 18 December 2018)

EDITORIAL BOARD:

Ihor Bohdanov – doctor of pedagogical sciences, professor, rector (Berdiansk), editor in chief; **Olha Hurenko** – doctor of pedagogical sciences, professor (Berdiansk); **Olga Grauman** – doctor of pedagogical sciences, professor (Hildesheim, Germany); **Larysa Zaitseva** – doctor of pedagogical sciences, professor (Berdiansk); **Liudmyla Koval** – doctor of pedagogical sciences, professor (Berdiansk); **Ilze Mikelsone** – doctor of pedagogical sciences, professor (Liepaja, Latvia Republic); **Nadiya Ventseva** – doctor of pedagogical sciences, associate professor (Berdiansk); **Ihor Racu** – doctor of pedagogical sciences, professor (Kishinev, Moldova); **Alessandro Figus** – doctor of pedagogical sciences, professor (Rome, Italy); **Olha Popova** – candidate of pedagogical sciences, associate professor (Berdiansk); **Kateryna Osadcha** – candidate of pedagogical sciences, associate professor (Melitopol).

N-34 Scientific papers of Berdiansk State Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences. Issue 2. 2023. 444 p.

The collection of scientific papers of Berdyansk state pedagogical university (Series: Pedagogical sciences) contains results of pedagogical research of Ukrainian and foreign scientists. Publications represent new approaches to actual problems of teaching, education and methods.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

- Кудря Оксана** (Полтава). Ретроспективний аналіз проблеми розвитку проєктних технологій у вітчизняній та зарубіжній педагогіці ХХ століття..... 11
- Щербакова Надія, Москаленко Марина** (Бердянськ). Теоретико-дидактичні засади педагогічної спадщини М. Корфа... 17

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

- Ажажа Марина** (Запоріжжя), **Несторенко Тетяна** (Бердянськ), **Пеліова Яна** (Братислава, Словаччина). Управління релокованими університетами в умовах підвищеної невизначеності..... 27
- Остенда Александер, Несторенко Олександр** (Катовіце, Польща), **Каплуновська Алла** (Запоріжжя), **Макаренко Тамара** (Бердянськ). Місце інтернаціоналізації в рейтингу університетів: методологічні аспекти..... 41
- Попова Анастасія, Линдіна Євгенія, Мацейко Наталя** (Бердянськ). Наукова активність науково-педагогічних працівників університету: рефлексії впливу умов сучасності..... 56

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

- Венцева Надія, Макаренко Тамара, Мирошниченко Володимир** (Бердянськ). Інтеграція в дистанційному навчанні та перспективи її використання під час викладання суспільствознавчих дисциплін..... 71
- Мокляк Володимир** (Полтава), **Бондаренко Тетяна** (Київ). Платформа «Дія.Освіта» як приклад гаджеталізації в Україні..... 79
- Пінчук Ірина** (Глухів). Використання інтерактивних платформ вивчення англійської мови майбутніми вчителями початкової школи 88
- Попова Анастасія, Сичікова Яна, Цибуляк Наталя, Лопатіна Ганна, Ковачов Сергій, Попов Пилип** (Бердянськ). Дистанційне та змішане навчання в університетах України: рефлексії щодо їх впровадження у мирний та воєнний час..... 98
- Стойка Олеся** (Ужгород). Структура цифрових компетентностей європейського вчителя..... 118
- Хміль Наталія, Кисельова Олеся** (Харків), **Омельченко Анетта** (Бердянськ). Педагогічна практика як важливий компонент професійної підготовки майбутніх учителів до використання хмарних технологій в освітньому процесі..... 129
- Чернявський Тарас, Титаренко Валентина** (Полтава). Інформатична компетентність як ключовий аспект у формуванні інформатичної культури майбутнього вчителя трудового навчання 145

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА КОРЕКЦІЙНА ОСВІТА

- Дичківська Ілона, Федорова Наталія** (Рівне). Гуманізм як чинник формування професійної компетентності майбутніх логопедів..... 156

Єсфименко Микола (Бердянськ), Бочков Павло (Одеса). Значення функції рівноваги для психомовленнєвого розвитку дітей з особливими освітніми потребами.....	168
Захарова Наталя (Бердянськ). Законодавчі та практичні засади новоствореної послуги раннього втручання в закладах відомчого підпорядкування.....	177
Карпенко Олена (Київ). Становлення та розвиток наукової галузі «Соціальна робота».....	187
Тищенко Владислав (Київ). Обґрунтування класифікації системних порушень мовлення.....	199

ДОШКІЛЬНА ТА ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Дмитренко Аліна (Глухів). Теоретичні аспекти формування екологічних знань у старших дошкільників.....	210
Коваль Людмила, Петрик Крістіна (Бердянськ). Методико-математична підготовка майбутніх учителів початкових класів: педагогічний дискурс.....	219
Тітаренко Світлана (Глухів), Сосновенко Наталія (Київ). Робота практичного психолога закладу дошкільної освіти щодо покращення соціально-психологічного клімату колективу.....	228

СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Богдан Валерій (Бердянськ). Приєднувальні конструкції: проблема їх розрізнення та доцільність вивчення у загальноосвітній школі.....	238
Гриценко Лариса, Поляков Сергій (Полтава). Використання інтерактивних засобів навчання у проектно-технологічній діяльності учнів.....	253
Дебре Олексій (Полтава). Інноваційні педагогічні підходи до впровадження проектної діяльності учнів 10-11 класів на уроках технологій.....	268
Кісь Алла (Полтава). Декоративно-прикладна творчість як засіб формування творчих здібностей старшокласників.....	281
Рись Оксана (Полтава). Методичні аспекти навчання учнів самообслуговуванню та самозарадності у побуті.....	291
Салюк Богдана, Школа Ірина (Бердянськ). Цифровий сторітелінг як інструмент для розвитку соціо-емоційних компетентностей на уроках англійської мови.....	298
Сотничок Олександр (Полтава). Педагогічні умови розвитку композиційно-образного мислення учнів 5-6 класів засобами макетування та ескізування при навчанні технологій обробки конструкційних матеріалів.....	306
Срібна Юлія (Полтава). Ефективність інтегративного підходу до навчання вишивки та килимарства у процесі розвитку творчих здібностей старшокласників.....	317

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Григор'єва Вікторія (Бердянськ). Техніка диригування як важливий елемент диригентсько-хорової підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва: методичний аспект.....	329
Дегтярьова Катерина, Кібенко Любов, Живолуп Вікторія, Карась Алла (Харків). Особливості інтеграції автентичних матеріалів у процес викладання іноземної мови за професійним спрямуванням....	336
Козак Максим (Кам'янець-Подільський), Хатунцева Світлана, Кара Світлана, Юдін Олексій (Бердянськ). Неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності.....	348
Лазоренко Сергій, Леоненко Андрій, Красілов Андрій, Прихожай Катерина (Суми). Вплив занять аеробікою на функціональні можливості студенток нефізкультурного фаху.....	359
Ліпич Вікторія, Ліпич Іван (Бердянськ). Екологічна компетентність як продукт екологічної освіти та екологічного виховання.....	369
Нагорна Наталія (Полтава). Розвиток творчих здібностей майбутніх вчителів трудового навчання та технологій через використання нетрадиційних методів візуалізації у технологічній освіті.....	378
Омеляненко Алла (Бердянськ). Методичний супровід підготовки майбутніх вихователів-методистів до формування мовленнєвої компетентності.....	391
Попова Ольга, Лесик Анжеліка (Бердянськ). Формування критичного мислення майбутніх учителів початкових класів в умовах невизначеності.....	400
Семенов Андрій (Умань). Методика спеціальної силової підготовки студентів-пауерліфтерів у підготовчому періоді.....	407
Khalabuzar Oksana, Khalabuzar Elina (Berdiansk). ELT via interactive methods: advantages, features and structure.....	416
Shymanovych Iryna (Berdiansk). CLIL methodology in Ukrainian pedagogical universities: challenges and benefits.....	424
Школа Олександр (Бердянськ). Моніторинг і діагностика навчальних досягнень майбутніх учителів фізики з теоретичної фізики.....	433